

Холмуродов Аъзам Шахриёрович,
Жиззах вилоят халқ таълими ходимларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази директори, иқтисод фанлари номзоди

МАЛАКА ОШИРИШ ТИЗИМИДА НОДАВЛАТ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ (МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР ШАРҲИ)

уўқ: 378.046.4

**ХОЛМУРОДОВ А.Ш. МАЛАКА ОШИРИШ ТИЗИМИДА НОДАВЛАТ ТАЪЛИМ
МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ
(МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР ШАРҲИ)**

Мақолада малака ошириш тизимини инновацион бошқариш, айниқса ўқитувчилар малакасини оширишда инновацион ёндашувларни шакллантириш, таълим олувчилар (тингловчи-лар)га умумий ўрта таълимнинг юқори сифатини таъминлайдиган қулай шарт-шароитлар яратиш ҳақида маълумотлар берилган. Малака ошириш тизимида анъанавий таълим хизматлари билан бир қаторда сифатли ва оммабоп таълим олишнинг муқобил имкониятларини яратиш, илғор халқаро тажрибаларни инобатга олган ҳолда ўқитишининг инновацион педагогик шакллари, услублари ҳамда замонавий технологияларидан фойдаланиш асосида умумий ўрта таълим соҳасида самарадорлик ва натижадорликни оширишга қаратилган.

Таянч сўз ва тушунчалар: малака ошириш тизими, инновацион ёндашувларни шакллантириш, малака оширишдаги анъанавий ёндашув, нодавлат.

**ХОЛМУРОДОВ А.Ш. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
НЕГОСУДАРСТВЕННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ В СИСТЕМЕ
ПОДГОТОВКИ (ОБЗОР НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ ДОКУМЕНТОВ)**

В статье представлена информация об инновационном управлении системой повышения квалификации, особенностях формирования инновационных подходов к подготовке учителей, создании благоприятных условий для обучающихся (слушатели) для обеспечения высокого качества общего среднего образования. Система повышения квалификации направлена на создание альтернативных возможностей получения качественного и востребованного образования наряду с традиционными образовательными услугами, повышение эффективности и результативности общего среднего образования за счет использования инновационных педагогических форм, методов и современных технологий обучения, с учетом передового международного опыта.

Ключевые слова и понятия: система повышения квалификации, формирование инновационных подходов, традиционный подход к повышению квалификации.

HOLMURODOV A. IMPROVING THE ACTIVITIES OF NON-STATE EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN THE SYSTEM OF TRAINING (REVIEW OF REGULATORY AND LEGAL DOCUMENTS)

The article provides information on innovative management of the system of professional development, especially the formation of innovative approaches to teacher training, the creation of favorable conditions for students (trainees) to ensure high quality of general secondary education. The system of in-service training is aimed at creating alternative opportunities for quality and popular education, along with traditional educational services, increasing the efficiency and effectiveness of general secondary education through the use of innovative pedagogical forms, methods and modern technologies of teaching, taking into account international best practices.

Key words and concepts: system of professional development, formation of innovative approaches, traditional approach to professional development.

Кириш.

Мамлакатимизда таълим-тарбия тизими-нинг сифати ва самарадорлигини ошириш, боғча тарбияланувчилари, ўқувчи ва талаба ёшларда замонавий билим ва кўникумаларни шакллантириш, таълим тизимлари ҳамда илм-фан соҳаси ўртасида яқин ҳамкорлик ва инте-грацияни, таълимнинг узвийлиги ва узлуксиз-лигини таъминлаш борасида тизимли ишлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга, миллий таълим-тарбия тизимининг амалдаги ҳолати уни замон тала-блари асосида модернизация қилиш, ёшларни юксак билим-маърифат эгалари, жисмо-ний ва маънавий соғлом инсонлар этиб тар-биялаш, таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог ходимлари нуфузини ошириш, уларнинг самарали фаолият юритиши учун зарур шарт-шароитлар яратиш бўйича изчил чора-тадбирларни амалга оширишни талаб этмоқда.

Мавзунинг долзарблиги.

Бугунги кунда, ҳалқ таълими соҳасида малака ошириш тизими фаолиятини таш-кил этиш борасида айрим камчиликлар кўзга ташланмоқда. Бу эса малака ошириш тизимини инновацион бошқариш, айниқса ўқитувчилар малакасини оширишда иннова-цион ёндашишни талаб этади.

Фан-техника ва технологик тараққиётнинг бугунги даражаси ҳамда иш берувчиларнинг талаблари билан кадрларни, хусусан педаго-гик кадрларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш жараёни орасидаги мав-жуд номувофиқликни бартараф этиш, малака ошириш таълим тизимида инновацион ёнда-

шувларнинг етарлича жорий этилмаганилиги, рақобат муҳитининг тўла шаклланмаганилиги ҳамда таълим сифатини баҳолаш механизм-ларининг эҳтиёжларга йўналтирилмаганилиги сабабли алоҳида долзарблик касб этмоқда.

Малака ошириш тизимига бўлган инно-вацион ёндашувлар нафақат малака оши-риш мазмуни, шакллари, воситаларига нис-батан, аксинча умумтаълим мактаби ходимла-рининг малакасини оширишни ташкил этиш-ниң институционал тузилмаси, ташкилий-бошқарув механизмларини такомиллашти-риш, соҳага маркетинг тадқиқотлари ва таъ-лим хизматларини ташкил этиш механизмла-рини кенг жорий этиш заруратини ҳам юзага келтиради.

Хусусан, умумий ўрта таълим сифатини туб-дан ошириш, интеллектуал, эстетик ва жис-моний баркамол авлодни шакллантиришни ҳамда ёшларга таълим беришни янги сифат даражасига кўтариш, шу жумладан, чет тил-лари, информатика ҳамда математика, физика, кимё, биология каби мухим ва талаб юқори бўлган бошқа фанларни чуқурлаштириб ўргатиш 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар страте-гиясининг асосий мақсадларидан бири сифа-тида белгиланган.

Асосий қисм.

Ўзбекистон Республикасида таълим хизмат-ларини кўрсатиш бўйича нодавлат секторнинг салмоғини кенгайтириш борасида тадбир-корлик субъектларига қулай шарт-шароитлар яратиш ҳамда нодавлат таълим ташкилотлари фаолиятини янада такомиллаштириш, педа-
ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМ / СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ 2022, 2 (111)

гог кадрлар малакасини ошириш тизимида нодавлат таълим муассасалари фаолиятини ташкил этишнинг норматив-ҳуқуқий асосларини қуидаги меъёрий ҳужжатлар белгилаб берди:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 15 сентябрдаги «Нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3276-сон қарори;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 сентябрдаги «Халқ таълими тизимига бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3931-сон қарори;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги «Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-6108-сон Фармони;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 25 январдаги “Халқ таълими соҳасидаги илмий-тадқиқот фаолиятини қўллаб-қувватлаш ҳамда узлуксиз қасбий ривожлантириш тизимини жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4963 қарори;
- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 декабрдаги “Нодавлат таълим ташкилотлари фаолиятини такомилластириш чор-тадбирлари тўғрисида”ги 1028-сон қарори.

Нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш, таълимнинг юқори сифатини таъминлашда давлат ва нодавлат таълим муассасалари ўртасида соғлом рақобат мұхитини яратиш, шунингдек, мавжуд муаммоларни амалий бартараф қилиш мақсадида **Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 15 сентябрдаги «Нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3276-сон қарори** қабул қилинди.

Мазкур қарорнинг қабул қилиниши халқ таълими тизимида соғлом рақобат мұхитини яратиш, нодавлат таълим муассасалари фаолиятини ривожлантириш, хорижий үқитувчиларни жалб этиш йўли билан

аниқ ҳамда табиий фанлар, чет тилларни чуқурлаштириб ўқитишига, бу эса, ўз навбатида, ёшларнинг дунё мәҳнат бозорида рақобатдош ва юқори малакали мутахассис кадр сифатида жаҳон ҳамжамиятида мамлакатимиз нуфузини оширишига, баркамол инсон бўлиб шаклланишига, шунингдек, нодавлат таълим муассасалари сектори кенгайиши, республиканинг ҳар бир туман ва шаҳридан фуқаролар таълим хизматларидан фойдаланишда танловга эга бўлиши, ёшларга муносиб таълим-тарбия бериш каби вазифаларни ўз зиммасига оладиган малакали хусусий тадбиркорлар фаолиятини қўллаб-қувватлашга хизмат қилди¹.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 сентябрдаги «Халқ таълими тизимига бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3931-сон қарорида таълим хизматлари нодавлат секторини янада ривожлантириш, халқ таълими соҳасида давлат-хусусий шериклик учун қулай шартшароитлар яратиш ва педагог кадрларни танлаш, тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишнинг илғор ва шаффоғ ташкилий-ҳуқуқий механизмларини жорий этиш белгилаб қўйилган².

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги «Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-6108-сон Фармонида Мамлакатимиз таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини такомилластириш, жамиятимизда үқитувчи ва педагог ходимлар, илмий ва ижодкор зиёлиларга бўлган ҳурматэътиборни янада ошириш, ўқувчиларнинг қасбий маҳоратини ривожлантириш, тизимда хусусий сектор иштирокини кенгайтириш

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 15 сентябрдаги «Нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3276-сон қарори. - <https://lex.uz/docs/3343077>

² Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 сентябрдаги «Халқ таълими тизимига бошқарувнинг янги тамойилларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3931-сон қарор. - <https://lex.uz/docs/3893416>

борасида тегишлича кўрсатмалар келтириб ўтилган. Жумладан, педагог ходимларнинг касбий маҳорати ва фаолият самарадорлигини мунтазам ошириб бориш учун зарур шарт-шароитларни яратиш, малака ошириш тизимини «ҳаёт давомида ўқиш» тамойили асосида такомиллаштириб бориш ҳамда илмий-тадқиқот ва таълим хизматларини кўрсатиш бўйича хусусий секторнинг салмоғини кенгайтириш, ҳудудларда нодавлат таълим ташкилотларини ташкил этиш орқали рақобат муҳитини шакллантириш, таълим соҳасида давлат-хусусий шерикликни ривожлантиришга алоҳида урғу берилган¹.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 25 январдаги “Халқ таълими соҳасидаги илмий-тадқиқот фаолиятини қўллаб-қувватлаш ҳамда узлуксиз касбий ривожлантириш тизимини жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4963 қарорида Узлуксиз касбий таълим маҳсус электрон платформаси орқали уларнинг индивидуал касбий ривожланиш траекториясини тузишни, ҳар бир халқ таълими ходимининг электрон портфолиоси шакллантирилиб, унга ходимнинг индивидуал траекторияси, касбий ривожланиш натижалари ва ўзлаштирган ўқув дастурлари тўғрисидаги маълумотлар киритилиб боришини кўзда тутади. Шунингдек, халқ таълими ходимларини уларнинг малака дараҷаси, билими, илмий-педагогик салоҳияти, иш тажрибаси, психологик тайёргарлиги ва индивидуал касбий ривожланиш траекториясига мос келадиган табақалашган малака ошириш дастурлари бўйича ўқитиши амалиётини йўлга қўйишни, анъанавий малака ошириш билан бир қаторда касбий ўқитишнинг уйғунлашган, иш жараёни билан биргалиқда олиб борида-диган, масофавий ва бошқа турлари жорий этилишини тақозо этади².

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги «Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-6108-сон Фармони. - <https://lex.uz/docs/5085999>

² Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 25 январдаги “Халқ таълими соҳасидаги илмий-тадқиқот фаолиятини қўллаб-қувватлаш ҳамда узлуксиз касбий ривожлантириш тизимини жорий қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4963 қарори. - <https://lex.uz/docs/5239538>

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 декабрдаги “Нодавлат таълим ташкилотлари фаолиятини такомиллаштириш чор-тадбирлари тўғрисида”ги 1028-сон қарори билан “Нодавлат умумтаълим ташкилотининг намунавий Устави”, Кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш бўйича нодавлат таълим олганлик тўғрисида давлат намунасидаги ҳужжатларни бериш тартиби ҳақидаги низом тасдиқланди. Мазкур Низом талабларига кўра, Нодавлат умумтаълим ташкилоти қонун ҳужжатларида назарда тутилган ташкилий-ҳуқуқий шаклда тузилган тижорат ёки нотижорат ташкилот бўлиб, ўзининг алоҳида мулкига, банкларда ҳисоб рақамларга, ўз номи ёзилган думалоқ муҳрга, штампларга ва ўз рамзига эга бўлади ва унинг нодавлат умумтаълим хизматлари кўрсатиш соҳасидаги фаолияти Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси томонидан бериладиган лицензия асосида амалга оширилади³.

Нодавлат умумтаълим ташкилотининг мақсади таълим олувчиларга умумий ўрта таълимнинг юқори сифатини таъминлайдиган қулай шарт-шароитлар яратиш, анъанавий таълим хизматлари билан бир қаторда сифатли ва оммабоп таълим олишнинг муқобил имкониятларини яратадиган пуллилк таълим хизматлари кўрсатиш, илғор халқаро тажрибаларни инобатга олган ҳолда ўқитишнинг инновацион педагогик шакллари, услублари ҳамда замонавий технологияларидан фойдаланиш асосида умумий ўрта таълим соҳасидаги самарадорлик ва натижадорликни оширишдан иборат.

Нодавлат умумтаълим ташкилотининг вазифалари қуйидагилардан иборат:

– умумий ўрта таълимни ҳар бир шахс, жамият ва давлат манфаатларини кўзлаган ҳолда амалга ошириш, таълим олувчиларнинг жинси, миллати, дини, ирқий мансублиги ва ижтимоий келиб чиқишидан қатъий назар,

³ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 декабрдаги “Нодавлат таълим ташкилотлари фаолиятини такомиллаштириш чор-тадбирлари тўғрисида”ги 1028-сон қарори. - <https://lex.uz/docs/4664567>

уларнинг ҳар томонлама камол топиши учун қулай шарт-шароитлар, ўз устида мустақил ишлаши ва қўшимча билим олиши учун имкониятлар яратиш;

- таълим оловчиларнинг мунтазам билим олишини таъминлаш, уларда билим олиш эҳтиёжини кучайтириш, базавий ўқув, илмий ва умуммаданий билимларни шакллантириш;

- таълим оловчиларга миллий анъаналар ва умуминсоний қадриятлар асосида таълим бериш, миллий ҳамда умумбашарий қадриятларни уйғунлаштириш асосида юксак маънавий-ахлоқий фазилатларни қарор топтириш, ўз Ватанига ва халқига содик фуқарони шакллантириш;

- таълим оловчиларнинг алоҳида ижодий хусусиятлари ва қобилиятларини аниқлаш, кўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш, уларнинг юксак даражада таълим олиши, ижодий имкониятларини ривожлантириши ва рўёбга чиқариши учун шарт-шароит яратиб бериш;

- таълим оловчиларда меҳнат қилиш ва мустақил ижодий фикрлаш кўникмаларини шакллантириш, уларни касбий йўналтиришга ва касб танлашига кўмаклашиш;

- таълим тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя қилиш, таълим жараёнини умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартига мувофиқ ташкил этиш;

- таълим жараёнига юқори малакали педагог ва бошқа кадрларни, шу жумладан хорижий мутахассисларни жалб этиш, таълим жараёнини самарали ташкил этиш учун уларга зарур шарт-шароитлар яратиш;

- ўқиши муддати ва шартлари, тўлов миқдори, томонларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари ҳамда бошқа шартлар белгиланган шартномага мувофиқ таълим оловчиларнинг отоналари ёки бошқа қонуний вакиллари билан ишларни ташкил этиш;

- таълим дастурларининг белгиланган даражасини амалга ошириш учун ўқув биноларини зарур дарслклар, ўқув-методик адабиётлар ва бошқа воситалар ҳамда жиҳозлар билан таъминлаш;

- ижтимоий ҳимояга муҳтоҷ оиласарнинг қобилиятили ва иқтидорли фарзандларини танлов асосида бепул ўқишига қабул

қилиш орқали уларнинг сифатли билим олишларига ва жамиятга уйғунлашувига кўмаклашиш;

- таълим жараёнини умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартига мувофиқ ташкил этган, ўқув дастурлари ва ўқув режалари бўйича барча фанларни ўзлаштирган битирувчиларга умумий ўрта таълим тўғрисида давлат намунасидаги ҳужжат бериш;

- нодавлат умумтаълим ташкилотини аттестациядан ва давлат аккредитациясидан ўрнатилган тартибида ўтказиш учун ваколатли органга ариза билан мурожаат қилиш¹.

Нодавлат умумтаълим ташкилотида таълим жараёни Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан тасдиқланадиган ўқув режалари ва ўқув дастурлари асосида амалга оширилади.

Таълим оловчилар ва уларнинг отоналарининг хоҳиш-истакларини инобатга олган ҳолда, нодавлат умумтаълим ташкилоти педагогик кенгашининг қарорига асосан қўшимча ўқув режалари ва ўқув дастурларидан фойдаланилиши мумкин.

Нодавлат умумтаълим ташкилоти бошқарув фаолиятидаги шаффоффликни таъминлаш, шу билан бирга ташкилот фаолияти билан боғлиқ энг муҳим масалаларни муҳокама қилиш, муаммоларни бартараф этиш ва истиқболдаги режаларни шакллантириш мақсадида ташкилотда педагогик ва методик кенгаш ташкил қилинади.

Педагогик кенгашнинг вазифалари қўйидагилар ҳисобланади:

- нодавлат умумтаълим ташкилоти педагогик жамоасининг фаолиятини таълим оловчиларнинг эгаллаши лозим бўлган билим, кўникма ва малакаларини таъминлашга, уларга таълим-тарбия бериш сифатини оширишга йўналтириш;

- дарс ва дарсдан ташқари машғулотлар дастурларини муҳокама қилиш ва тасдиқлаш;

- педагог ходимларнинг йўналишлар бўйича ахборотлари ва ҳисботларини эши-

¹ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 декабрдаги “Нодавлат таълим ташкилотлари фаолиятини такомиллаштириш чор-тадбирлари тўғрисида”ги 1028-сон қарори. - <https://lex.uz/docs/4664567>

тиш, нодавлат умумтаълим ташкилотининг санитария-гигиеник ҳолати, ёнғинга қарши амалга ошириладиган ишлар, меҳнатни муҳофаза қилиш, ўқувчиларнинг соғлиғи ва ҳаётига оид ҳамда бошқа масалаларни муҳокама қилиш ва якуний хулоса бериш;

• босқичли назоратлар ва якуний давлат аттестациясини ўтказиш, таълим оловчиларни юқори синфга ўтказиш, якуний давлат аттестациясига рухсат бериш, битирукчиликага ўқишини битирганлик түғрисида ҳужжатларни, шу жумладан уларнинг дубликатини бериш, аъло кўрсаткичларга ва намунали хулқقا эга бўлган таълим оловчиларни рағбатлантириш юзасидан қарорлар қабул қилиш; илғор педагог ходимларнинг иш тажрибаларини ўрганиш, оммалаштириш, уларни давлат мукофотларига тавсия этиш, ёш педагогларга методик ёрдам кўрсатиш ишларини ташкил этиш ҳисобланади¹.

Нодавлат умумтаълим ташкилотининг таълим, методик ва инновацион фаолиятини таъминлаш юзасидан методик хизматни амалга ошириш, педагог ходимларнинг малакасини ошириш, уларнинг касбий компетенцияларини ривожлантириш, касбий маҳоратини ошириш ҳамда методик ишларга тез мослашувчанлигини таъминлаш эса методик кенгашнинг асосий фаолияти ҳисобланади.

Хулоса сифатида шуни айтиш мумкинки, узлуксиз таълим ушбу йўналишдаги муаммоларни бартараф этиш, ўз навбатида:

– умумтаълим мактаби педагог кадрларининг малакасини ошириш мазмуни, ташкилий-бошқарув технологияларини илғор хорижий тажрибалар ва инновацион ёндашувлардан келиб чиқсан ҳолда такомиллаштириш заруратини белгилайди;

– узлуксиз таълим педагог ходимларнинг касбий маҳорати ва фаолият самарадорлигини мунтазам ошириб бориш учун зарур шарт-шароитларни яратиб, малака ошириш тизимини «ҳаёт давомида ўқиш» тамойили

асосида такомиллаштириб бориш имконини беради;

– нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш, таълимнинг юқори сифатини таъминлашда давлат ва нодавлат таълим муассасалари ўртасида соғлом рақобат муҳитини яратади.

– ҳалқ таълими ходимларини уларнинг малака даражаси, билими, илмий-педагогик салоҳияти, иш тажрибаси, психологик тайёргарлиги ва индивидуал касбий ривожланиш траекториясига мос келадиган табақалашган малака ошириш дастурлари бўйича ўқитиш амалиётини йўлга қўйишида асосий омил саналади.

Юқоридаги ҳолатлардан келиб чиқиб, мавжуд масалаларни ечими ва уларни бартараф этиш борасида қўйидаги **тавсияларни** билдирамиз:

1. Таълимий ресурсларни, жумладан, малака ошириш курслари учун мўлжалланган мавжуд билим ва кўникмаларни тўлиқ соҳага йўналтириш ҳамда тингловчиларни ижтимоий, шахсий ва касбий компетенцияларни янада ривожлантириш.

2. Молиявий ресурсларни ажратилиш шартларини соддалаштириш. Нодавлат таълим ташкилотларида ўқиш учун тўловларни амалга оширишнинг қулагай механизмлари (ойма-ой тўлаб бориш) ишлаб чиқиш, шунингдек, сертификатни тан олиниши борасидаги сунъий тўсиқларни бартараф этиш.

3. Ижтимоий-маданий тўсиқлар ва гендер стереотипларига чек қўйиш мақсадида педагог кадрларнинг ўз имкониятлари ва қизиқишлигини амалга ошириши, ривожлантиришига бўлган оиласидаги, жамоадаги тўсиқларни бартараф этиш. Нодавлат таълим ташкилотларининг фаолиятини чекка ҳудудлардаги тарғиботини кенг йўлга қўйиш ва ҳар доим қўллаб-қувватлаш.

4. Умумтаълим мактаби педагог кадрларининг малакасини ошириш мазмуни, ташкилий-бошқарув технологияларини илғор хорижий тажрибалар ва инновацион ёндашувлардан келиб чиқсан ҳолда такомиллаштириш лозим.

¹ Нодавлат умумтаълим ташкилотнинг намунаий Низоми Узбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 декабрдаги “Нодавлат таълим ташкилотлари фаолиятини такомиллаштириш чор-тадбирлари түғрисида”ги 1028-сон қарори билан тасдиқланган. - <https://lex.uz/docs/4664567>

Адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. 2018 йил 28 декабрь. - <https://uz.aуз/uz/posts/zbekiston-respublikasi-prezidenti-shavkat-mirziyevning-olisy-28-12-2018>
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 15 сентябрдаги «Нодавлат таълим хизматлари кўрсатиш фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3276-сон қарори.
3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 декабрдаги «Нодавлат таълим ташкилотлари фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 1028-сон Қарори
4. Нодавлат умумтаълим ташкилотининг намунавий Устави. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 24 декабрдаги 1028-сон Қарори билан тасдиқланган.
5. Жамолдинова О. Ёшлар соғлом турмуш маданиятини шакллантиришда узвийлик ва узлуксизлик / Монография. – Т.: “Янги аср авлоди”, 2011. – Б. 193
6. Бегимкулов У.Ш. Педагогик таълимда замонавий ахборот технологияларини жорий этишнинг илмий-назарий асослари / Монография. - Т.: Фан, 2007. – Б. 160
7. Богославец, Майер: Управление качеством дошкольного образования: Методическое пособие, - М.: “Сфера”, 2009. 128 стр.
8. Василькова Т. Основы андрагогики. Учебное пособие. – М.: Кнорус, 2013, 252 стр.
9. Диагностика профессиональной компетентности учителя в условиях повышения квалификации. автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. – Ростов-на-Дону, 2009, 25 стр.
10. Мирсолиева М.Т. Касбий компетентликни ривожлантириш технологиялари. Монография. – Тошкент, “Фан ва технологиялар”, 2018. – Б. 102
11. Пардаева М. Умумий ўрта таълим мактабларида компетенциявий ёндашувни жорий этишнинг методик тизимини бошқариш (информатика ва ахборот технологиялари фани мисолида). Пед.ф.бўйича фалсафа доктори(PhD). Дисс. Автореферати. - Тошкент. 2020.
12. Темняткина О.В. Формирование ключевых компетенций у обучающихся в процессе реализации регионального (областного) компонента гос начального и среднего профессионального образования // Электронный ресурс // https://elar.rsvpu.ru/bitstream/123456789/6668/1/spop_2007_018.pdf
13. Шадриков В.Д. Психология деятельности и способности человека: Учебное пособие, 2-е изд., перераб. и доп. М.; Издательская корпорация «Логос», 1996. 320 стр.
14. Юлдашев М. Халқ таълими ходимларини малакасини оширишда таълим сифати менежментини такомиллаштириш. Док. дисс.. - Т.: 2016. – Б. 220
15. <https://www.uzedu.uz/uz/statistika>